

PSIHOLOGIE EDUCAȚIONALĂ**INTERRELAȚIA MATURITĂȚII SOCIALE ȘI IDENTITĂȚII PROFESIONALE
LA ADOLESCENȚI ÎN PERIOADĂ DE TRANZIȚIE****THE INTERRELATION OF SOCIAL MATURITY AND PROFESSIONAL IDENTITY
IN YOUNG PEOPLE DURING THE TRANSITION PERIOD****CZU: 159.923.2:316.6:331****DOI: 10.46728/pspj.2024.v44.i1.p12-25****Adriana POPOVICI**

asist. univ., Universitatea Liberă Internațională din Moldova
drd., Școala Doctorală a Universității Libere Internaționale din Moldova
<https://orcid.org/0000-0002-8971-0353>

Rezumat

În acest studiu ne propunem să elucidăm teoretic și aplicativ două concepte fundamentale: conceptul de „identitate profesională” și noțiunea de „maturitate socială”. Cercetarea stabilește empiric legătura dintre maturitatea socială și identitatea profesională la adolescenți în timpul crizei de identitate profesională. Abordarea multidisciplinară a acestui studiu contribuie la o înțelegere mai profundă și integrată a modului în care valorile personale influențează dezvoltarea profesională și socială a tinerilor. Studiul include un eșantion din 250 de adolescenți și utilizează trei instrumente de evaluare. Analiza rezultatelor obținute în urma coroborării a trei instrumente de evaluare arată că 35,6% reprezintă participanții cu identitate profesională clar formată, 20% manifestă o maturitate socială optimă. Constatările subliniază importanța integrării educației profesionale și sociale în cadrul programelor de dezvoltare personală și profesională.

Cuvinte - cheie: adolescent, identificare profesională, maturitate socială, valori terminale, program de dezvoltare personală și profesională.

Abstract

In this study we aim to theoretically and applicatively elucidate two fundamental concepts: the concept of „professional identity” and the notion of „social maturity”. The research empirically establishes the link between social maturity and professional identity in teenagers during the professional identity crisis. The multidisciplinary approach of this study contributes to a deeper and integrated understanding of how personal values influence the professional and social development of young people. The study includes a sample of 250 teenagers and uses three assessment tools. The analysis of the obtained results shows that 35.6% represent the participants with a clearly formed professional identity, 20% show optimal social maturity. The findings emphasize the importance of integrating professional and social education within personal and professional development programs.

Keywords: teenager, professional identification, social maturity, terminal values, personal and professional development program.

Introducere În literatura de specialitate, intervalul de vârstă 17-21 de ani este considerat drept perioada în care tânărul parcurge calea de la sistemul de educație formală la inserția în piața muncii. Această perioadă este frecvent descrisă ca fiind dominată de provocări, nuanțată de incertitudini și dificultăți. În același timp, această perioadă este recunoscută ca o etapă semnificativă a dezvoltării personale, fiind marcată de transformări de ordin fizic, emoțional, cognitiv și social [3].

Unii specialiști, precum E. Erikson, G.S. Hall, R. Havighurst, J.J. Rousseau definesc această perioadă de adolescență ca fiind una ce are drept scop esențial obținerea identității de sine, adaptarea socială, pregătirea academică, dar și ca o perioadă de „furtună și stres” [2].

Aceeași perioadă de vârstă este evidențiată și de G.W. Allport, conceptualizând-o prin parcurgerea unei faze decisive în cucerirea independenței și autonomiei [2].

U. Șchiopu și E. Verza, perioada de 17-20 de ani o definesc ca și „o prelungire a adolescenței” – etapă în care se dobândește independența, datorită căreia ulterior se dezvoltă personalitatea unde tânărul se afirmă prin stiluri personale și conduite. Anume în această perioadă crește interesul pentru viața socio-culturală, cât și pentru dobândirea unui statut profesional cât mai complex [7].

Savantul D. Levinson, cataloghează această perioadă ca fiind perioada adultului timpuriu. Prin urmare, o consideră ca fiind baza viziunii despre scopurile de viață care asigură motivația și entuziasmul pentru viitor, având drept trăsătură-cheie

identitatea profesională [4].

În acest context vom remarca că în această perioadă, tânărul experimentează schimbări psihologice influențate de aspirațiile din perioadele de dezvoltare anterioare, această perioadă fiind denumită în literatura de specialitate și perioada de maturizare. Aceste transformări vizează nevoile de cunoaștere, afecțiune, apartenență, independență și căutare de modele, care evoluează spre dorințe de creativitate cu impact social, reciprocitate afectivă, selectivitate în relațiile de grup, autodepășire și exprimare personală unică. Această evoluție este posibilă prin dezvoltarea cognitivă și socială, incluzând gândirea logică, spiritul critic și conștientizarea responsabilităților sociale și vocaționale.

Studiind literatura de specialitate, ne-am dorit să răspundem și să clarificăm noțiunea de **maturitatea socială**. De-a lungul timpului, acest concept a fost studiat de diverși autori, precum: A. Maslow, L.I. Bojovici, I.S. Kon, C. Rogers, M. Raj, G.M. Andreeva. Astfel, potrivit lor, maturitatea socială este definită în următoarele moduri:

➤ „personalitate matură, nivel ridicat de autoactualizare, tendința spre reflecție, deschidere către noi experiențe. Aspectul-cheie al maturității sociale a personalității subliniat de autor este dorința constantă de dezvoltare” (Rogers, C., apud Hjelle, L., & Ziegler, D.,) [8];

➤ „personalitatea socială matură este un individ autoactualizat, activitatea căruia este determinată de satisfacerea motivelor superioare. În opinia autorului, un astfel de subiect posedă autonomie, al cărei fundament este alcătuit din auto-

gestiune, autodefinire și căutarea activă a soluțiilor la probleme. (Maslow, A.,) [22].

➤ „*maturitatea personalității definește o persoană care a atins un anumit nivel de dezvoltare psihică și socială*” (Bojovici, L.I.,) [11].

➤ „*este nivelul de abilități sociale și de conștientizare pe care un individ le-a atins în raport cu normele particulare legate de o grupă de vârstă*” (Raj, M., 1996) [6];

Concluzionând, putem afirma maturitatea socială este o măsură a competenței de dezvoltare a unui individ în ceea ce privește cogniția, judecata – pe partea personală și relațiile interpersonale, rezolvarea problemelor sociale și adecvarea comportamentului – pe partea socială.

Analiza literaturii În ultimul deceniu, a apărut un număr mare de lucrări destinate înțelegerii teoretice a fenomenului de **maturitate socială** și a componentelor sale. Deși există mai multe studii în domeniu, pâna în prezent nu este clarificat acest fenomen pe deplin. Relevanța cercetării prezentate este determinată de necesitatea operaționalizării conceptului de maturitate socială și descoperirii legăturilor sale cu valorile terminale precum autodezvoltarea, satisfacția spirituală, creativitatea, interacțiunile sociale, prestigiul personal, realizările, situația materială și menținerea individualității [15]. Totodată, această relație influențează identificarea profesională a tânărului aflat în perioada de tranziție de la studiile formale la piața muncii. Astfel, relația maturității sociale cu sistemul de valori este identificată în lucrările autorilor O. V. Gorbunova, G. Alexandrova, N. P. Degtiareva [9,12,14].

În acest context, O. V. Gorbunova menționează că maturitatea socială se manifestă prin capacitatea de a interacționa eficient

cu mediul social, dorința și capacitatea de a avea grijă de persoanele apropiate, participarea activă la viața socială (activitate socială), asimilarea rolurilor sociale, normelor, regulilor și standardelor de comportament, printr-un nivel înalt de independență și autodeterminare, precum și prin responsabilitatea pentru propriile acțiuni [14].

În aceeași ordine de idei, autoarea G. G. Aleksandrova definește maturitatea socială prin dezvoltarea calităților intrapsihice ale personalității și prin capacitatea de autodeterminare în societate [9]. Majoritatea cercetătorilor identifică în maturitatea socială trăsături care se referă fie la caracteristicile personalității în sine, fie la relația personalității cu mediul său [25]. N. P. Degtiareva leagă dezvoltarea activității sociale a tinerilor de formarea legăturilor sociale ale personalității cu lumea și de formarea orientărilor valorice ale personalității [12].

O persoană social matură este capabilă să înțeleagă și să-și împărtășească valorile, să conștientizeze propriile drepturi și obligații civice, economice, să asimileze eficient normele sociale și să aibă o atitudine critică față de situația actuală în cadrul societății.

O altă componentă importantă ce contribuie la dezvoltarea unei maturități sociale optime este identitatea profesională. Autodefinirea profesională, analizată de L.D. Demina și I.A. Ralnikova, precum și procesul de formare a identității profesionale, așa cum este descris de E.A. Klimov, sunt considerate a fi procese de lungă durată, esențiale pentru integrarea reușită în societate și pe piața muncii [23].

Acest aspect este evidențiat de autorul L.N. Kogan, care consideră că maturitatea socială a personalității reflectă un înalt indicator al universalismului unei persoane în activitatea profesională, transformând-o

într-un lider autentic, indiferent de responsabilitățile postului său. Conform concluziilor cercetătorului, natura maturității sociale a personalității este strâns legată de munca profesională. Formarea acesteia trece prin trei etape. Inițial are loc o stăpânire solidă a profesiei, apoi formarea subiectului ca un maestru autentic în munca sa profesională și, în final, asimilarea acelor abilități care corespund diferitelor niveluri de dezvoltare a activității de muncă [18].

Studiul materialelor de referință identifică și un alt element esențial ce ține în perioada tranziției de la studiile formale spre piața muncii. Astfel, s-a constatat că adesea, la etapa pregătirii profesionale, tânărul experimentează dezamăgire față de profesia aleasă. În consecință, poate apărea nemulțumirea față de anumite materii de studiu, îndoieli cu privire la corectitudinea alegerii profesionale făcute, la fel, poate să scadă interesul pentru studiu. E.F. Zeer numește această situație „criza alegerii profesionale”. Această criză se manifestă în primul și în ultimul an de instruire profesională și este depășită prin schimbarea motivației de la cea educațională la cea socio-profesională [26].

V.R. Manukian asociază crizele tânărului cu procesul de învățământ universitar. Criza studentului de anul întâi, în opinia autorului, este legată de adaptare. În plus, studenții trec prin etapele intensificării (dezvoltarea abilităților generale și speciale, reglarea emoțional-volitivă etc.) și identificării – formarea identității profesionale [19]. Mulți autori asociază problema formării identității profesionale cu al treilea an de studiu (U.S. Rodigina, A.V. Koșneva, I.A. Meșceriakova, A.V. Ivanova). Exact în această perioadă, întrebările de autodefinire devin din nou actuale,

fiind reevaluate în lumina cunoștințelor dobândite despre profesie. Totuși, procesul de formare a identității profesionale este complex. Iu.P. Povarenkov identifică trei etape ale formării identității profesionale: școlară, manifestată prin incapacitatea studentului din anul întâi de a se percepe ca student; studențească, însoțită de creșterea indicatorilor de autoevaluare, de fixarea statutului social al tânărului în grup și a stilului vieții studențesti și educațional-profesională, care se formează sub influența practicii de producție. Formarea propriu-zisă a identității profesionale, în opinia autorului, are loc doar după 3-4 ani de la începutul practicării profesiei [21].

Dezvoltarea armonioasă a propriei personalități ar trebui să cuprindă diferite dimensiuni ale omului: corpul (sănătate, rezistență fizică), intelectul (cunoștințe, experiență, autoeducație continuă), sfera emoțional-senzorială (realizarea nevoilor estetice, capacitatea de a iubi, de a aprecia ceea ce oferă societatea, natura), spiritul – aspirația către o viață cu sens, realizarea aspirațiilor creative, orientarea după principii valorice (Orlofski J.L., Marcia J.E., Lesser L.M. (1973); Waterman A. Markova A. De aceea, este important să dezvoltăm sfera valorică orientativă a viitorului profesionist, orientându-l spre amplificarea perspectivei și diversificarea punctelor sale de vedere referitoare la concepția asupra lumii [5].

Dezvoltarea unui sistem de valori este esențială, oferind tinerilor un cadru prin care să interpreteze experiențele sale și să ia decizii etice în viața profesională și personală. Sistemul de valori ghidat de maturitate influențează semnificativ direcția pe care tinerii o aleg în dezvoltarea carierei lor, precum și modul în care se raportează la munca pe care o fac. Prin urmare, con-

solidarea acestor componente ale dezvoltării tinerilor necesită o abordare holistică, care să includă nu doar educația formală, ci și experiențele de viață, interacțiunea cu mediul social și profesional, precum și oportunitățile de dezvoltare personală.

Constatăm că, identificarea și consolidarea identității profesionale în această perioadă este intrinsec asociată de capacitatea tinerilor de a face alegeri informate cu privire la cariera lor, bazate pe o înțelegere profundă a propriilor abilități, pasiuni și valori. Acest proces este, de asemenea, influențat de nivelul lor de maturitate socială, care le permite să evalueze și să integreze așteptările din societate și normele culturale în deciziile lor. Astfel, maturitatea socială nu doar că îi pregătește pe tineri pentru provocările pieței muncii, dar îi și echipează cu abilitățile necesare pentru a naviga în complexitatea relațiilor sociale și profesionale.

În concluzie, perioada de tranziție este una importantă și necesită o înțelegere profundă și un sprijin concret din partea cercetătorilor, educatorilor, profesorilor și consilierilor. Aprofundarea cunoștințelor despre cum maturitatea socială, identitatea profesională și sistemul de valori se interconectează și influențează dezvoltarea tinerilor poate conduce la crearea unor programe mai eficiente de educație și consiliere, care să le permită tinerilor să navigheze cu succes această etapă complexă a vieții lor, îndeplinindu-și potențialul și având o contribuție pozitivă în societate.

În acest context, am realizat un studiu care presupune etape diagnostice și de dezvoltare orientate în general spre formarea la studenți a ideilor despre conceptul de „maturitate socială”, către conștientizarea importanței sociale a viitoarei lor profesii,

cât și către dezvoltarea sferei valorice și motivaționale a personalității.

Studiul empiric al maturității sociale se bazează pe ideea că majoritatea criteriilor pentru o personalitate social matură includ diferite aspecte ale valorilor, cât și diferite nivele de exprimare a identității profesionale.

Scopul cercetării este de a investiga influența maturității sociale asupra procesului de identității profesională la tinerii aflați în etapa de tranziție.

În cadrul cercetării noastre am formulat următoarele **ipoteze**:

1. Există o corelație semnificativă între maturitate socială și valori terminale.

2. Maturitatea socială influențează formarea identității profesionale, astfel încât tinerii cu un nivel optim de maturitate socială sunt mai predispuși să dezvolte o identitate profesională clară și stabilă.

Instrumentele utilizate: 1. *Testul Morfologic al Valorilor Vieții* (autori: Sopotov V.F. și Karpușina L.V., 2007). Chestionarul conține 112 itemi și prin intermediul acestuia au fost evaluate 2 categorii de valori: terminale (scop) și instrumentale (mijloc), obiectivul principal fiind înțelegerea mai profundă a sensului acțiunilor și faptelor individuale ale subiecților. Conform autorilor, valorile terminale sunt caracterizate prin stabilitate și variație interindividuală redusă, spre deosebire de valorile instrumentale.

2. *Scala de evaluare a stadiului identității profesionale* (autori: Azbel A. A. și Greșov A. G., 2009). Chestionarul include 20 de itemi, prin intermediul cărora s-au examinat patru niveluri ale dezvoltării identității profesionale: identitatea profesională nedefinită, identitatea profesională impusă, criza identității profesionale (mo-

ratoriu) și identitatea profesională formată. Prin această abordare, studiul a vizat evaluarea nivelului de identificare profesională al subiecților.

3. *Scala de evaluare a Maturității Sociale* (autori: Kojevnikova T.N., Sundukova T.A., Stumbris N.A.). Testul, conținând 12 itemi, a permis clasificarea respondenților în trei niveluri ale maturității sociale: optim, acceptabil și critic.

Lotul studiului a fost alcătuit din 250 de subiecți, cu următoarea distribuție în grupe de vârstă: 54 de tineri cu vârsta de

17 ani (22%), 72 de tineri de 18 ani (29%), 50 de tineri de 19 ani (20%), 48 de tineri de 20 ani (19%) și 26 de tineri de 21 de ani (10%). (vezi tab. 1.). Din cei 250 de subiecți ai eșantionului de cercetare: 127 sunt elevi la instituții preuniversitare, reprezentând 51% din totalul subiecților și 123 sunt studenți în anul întâi la instituții universitare, constituind 49%. Menționez că participarea la cercetare a tuturor respondenților a fost în exclusivitate una voluntară, iar eșantionul respectiv întrunește condițiile necesare pentru a fi reprezentativ.

Tabelul 1

Structura eșantionului experimental

Nr. subiecți	Vârsta/ani	%
54	17	22
72	18	29
50	19	20
48	20	19
26	21	10
250	M=19	100

Procedura de analiză a datelor. Analiza datelor a fost realizată în IBM SPSS Statistics 26.0. În scopul explorării datelor, am realizat analiza descriptivă pentru loturile cercetate și am aplicat Chi –Square Tests pentru asocierea datelor măsurate pe scară ordinală.

Rezultate și discuții. Pentru a investiga posibilele corelații între maturitatea socială, sistemul de valori și identitatea profesională, este esențial să examinăm datele descriptive asociate fiecărui chestionar.

Pentru studiul valorilor, a fost folosit *Testul Morfologic al Valorilor de Viață* de V.F. Sopov și L.V. Karpușina. Instrumen-

mul este focalizat pe explorarea valorilor terminale, cum ar fi autodezvoltarea, satisfacția spirituală, creativitatea, interacțiunile sociale, prestigiul personal, realizările, situația materială și menținerea individualității. Aceste valori se manifestă în diferite domenii ale vieții, incluzând sfera profesională, studiile, viața familială, implicarea socială, distracțiile și activitatea fizică.

Analizând datele descriptive pentru *Testul Morfologic al Valorilor Vieții* (autori: Sopov V.F. și Karpușina L.V.), observăm următoarele valori medii și variabile cercetate, completate cu deviația standard pentru fiecare indicator:

Tabelul 2.

**Valorile medii și deviația standard pentru indicatorii testului
Morfologic al Valorilor Vieții**

Variabile studiate	M± SD
Autodezvoltarea	42,36 ± 7,28
Satisfacția spirituală	43,90 ± 7,03
Creativitatea	40,54 ± 7,20
Contactele sociale	42,78 ± 6,62
Prestigiul propriu	39,59 ± 7,10
Realizările	44,33 ± 7,48
Statutul material	44,81 ± 7,74

Analizând rezultatele din **tabelul 2**, se pot extrage următoarele concluzii cu privire la sistemul de valori al tinerilor aflați în perioada de tranziție. În acest sens, tinerii manifestă cea mai mare apreciere pentru valorile materiale, cum ar fi **realizările** și **statutul material**, ceea ce denotă o tendință spre rezultate concrete și tangibile în diferite perioade ale vieții. Astfel de persoane, de obicei, își planifică cu atenție viața, stabilind obiective concrete la fiecare etapă a acesteia și considerând că principalul lucru este să atingă aceste obiective. Această preferință este urmată îndeaproape de preocuparea pentru **autodezvoltare** și **satisfacția spirituală**, evidențiind aspirații accentuate spre autoperfecționare, considerând că potențialul posibilităților umane este aproape nelimitat și că, în primul rând, în viață este necesar să - și atingă cea mai completă realizare a acestora. Aceste observații sugerează că tinerii valorizează atât îmbogățirea internă, cât și aspectele materiale ale existenței.

Scorurile acordate **creativității** și **contactelor sociale** subliniază rolul important, indicând dorința de a-și realiza potențialul creativ, de a se conecta cu alții, de a împărtăși idei și de a întreține relații sociale valoroase.

Deși nevoia unei persoane de a fi recunoscută, respectată, acceptată atât de familie cât și de prieteni, colegi este destul de importantă, în studiul pe care l-am realizat observ că această variabilă are un scor mai scăzut în comparație cu celelalte variabile. Acest lucru ar putea reflecta atitudinea mai rezervată față de recunoașterea socială. Acest aspect ar putea evidenția o valorizare a autenticității și a semnificației interne în realizările personale.

În concluzie, analiza reflectă un sistem valoric complex și echilibrat al tinerilor, care îmbină aspirații personale și spirituale cu dorința de succes material și profesional. Evidențiază o căutare a echilibrului între împlinirea personală și realizările externe, subliniind o viziune matură și complexă asupra vieții.

Tabelul 3.

Rezultatele Testului Morfologic al Valorilor Vieții” privind valorile medii și deviația standard pentru indicatorii testului (domeniile vieții)

Domeniile vieții: Variabile	M± SD
Studiile	61,20 ± 8,95
Viața profesională	61,00 ± 8,72
Viața familială	57,34 ± 9,27
Implicarea socială	56,49 ± 10,01
Distrațiile	56,63 ± 9,82
Activitatea fizică	50,09 ± 11,97
Dezirabilitatea socială	34,46 ± 4,72

Valorile medii indicate în **tabelul 3** arată o tendință generală spre un nivel relativ ridicat al majorității indicatorilor. Deosebit de remarcabil este faptul că cea mai înaltă apreciere a subiecților este legată de **studiile** ($M= 61,20 \pm 8,95$), fiind urmată îndeaproape de **viața profesională** ($M= 61,00 \pm 8,72$), reflectând, posibil, o orientare puternică spre realizări academice și succes profesional în rândul tinerilor. Pe de altă parte, cel mai mic accent este pus pe **dezirabilitatea socială** ($M= 34,46 \pm 4,72$), ceea ce sugerează că, în general, tinerii sunt conștienți de modul în care sunt percepuți de alții,

dar nu prioritizează excesiv conformarea la așteptările sociale sau încercarea de a impresiona. Pe de altă parte, aceasta ar putea indica o tendință de valorizare a autenticității și individualității personale.

În concluzie, datele din **tabelul 3** ne oferă o perspectivă asupra modului în care un grup de tineri evaluează diferite aspecte ale vieții lor, punând un accent deosebit pe educație și carieră, în timp ce acordă o importanță mai redusă percepției sociale externe. Această tendință poate reflecta valorile și prioritățile contemporane ale tinerilor în contextul societății actuale.

Tabelul 4

Rezultatele Scalei de Evaluare a stadiului identității profesionale privind valorile medii și deviația standard pentru indicatorii testului.

Variabile	M± SD
Identificare profesională nedefinită	3,47±2,87
Identificare profesională impusă	2,67±3,40
Criză a identității profesionale	10,62±4,71
Identitate profesională formată	8,77±5,29

Analiza **tabelului 4**, care prezintă statistica descriptivă pentru *Scala de Evaluare a stadiului identității profesionale*” (autori: Azbel A. A. și Greșov

A. G.), arată valori medii și deviații standard pentru patru indicatori diferiți: identificare profesională nedefinită, identificare profesională impusă, criză a

identității profesionale și identitate profesională formată. Cel mai înalt indicator este „**Criză a identității profesionale**”, cu o valoare medie $M = 10,62 \pm 4,71$, indicând faptul că la această etapă se află destul de mulți tineri din cadrul grupului studiat. Cel mai scăzut indicator este „**Identificare profesională impusă**”, cu valoarea medie $M = 2,67 \pm 3$, sugerând faptul că puțini dintre tinerii care au participat la studiu au sentimentul că identitatea profesională le este impusă de alții. **În concluzie**, datele din **tabelul nr. 4** arată o varietate de experiențe legate de identitatea profesională, criza identității profesionale fiind cel mai semnificativ

aspect, urmat de un proces de formare a identității profesionale cu o mare varietate de experiențe. Pe de altă parte, identificarea profesională nedefinită și cea impusă sunt mai puțin prezente, reflectând o tendință generală pozitivă în rândul participanților spre definirea autonomă a identității lor profesionale.

Analizând rezultatele pentru **Scala de Evaluare a Maturității Sociale** (autori: Kojevnikova T.N., Stumbris N.A. și Sundukova T.A), - valoarea medie pentru indicatorul „maturitate socială” este $M = 52,22 \pm 14,28$. Această valoare sugerează că, în medie, subiecții au un nivel relativ înalt de maturitate socială.

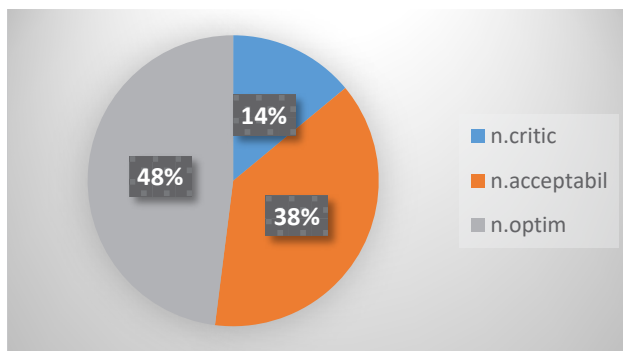

Fig.1. Rezultatele Scalei de Evaluare a Maturității Sociale privind distribuția subiecților participanți la studiu pe nivele

Analiza datelor descriptive din **figura 1** pentru *Scala de evaluare a Maturității Sociale* (autori: Kojevnikova T.N., Sundukova T.A., Stumbris N.A.) evidențiază o distribuție variată a maturității sociale în rândul subiecților. **38%** din participanți afișează un nivel acceptabil, caracterizat prin tendința de a fi influențați de factorii externi și de a avea dificultăți în luarea deciziilor, deși sunt motivați să se dezvolte social și profesional. În contrast, **14%** din subiecți prezintă un nivel scăzut de maturitate, având dificultăți în stabilirea

obiectivelor de viață și în luarea deciziilor independente. Majoritatea, **48%** din participanți se situează la un nivel optim, demonstrând o orientare către educație conștientă, dezvoltarea abilităților și o viziune realistă asupra viitorului, fiind astfel cel mai bine pregătiți pentru o viață independentă și integrare socială și profesională completă.

Din cele relatate mai sus am înaintat ipoteza nr. 1: Există o corelație semnificativă între maturitate socială și valori terminale.

Tabelul 5.
Rezultatele asocierii între nivelurile maturității sociale și valorile terminale

		Autodezvoltare	Satisfacția spirituală	Creativitatea	Contactele sociale	Prestigiul propriu	Realizările	Statutul material	Studiile	Maturitatea socială
Autodezvoltare	Pearson Correlation	1	,701**	,600**	,658**	,570**	,660**	,647**	,653**	,278**
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	250	250	250	250	250	250	250	250	250
Satisfacția spirituală	Pearson Correlation	,701**	1	,679**	,706**	,570**	,755**	,662**	,639**	,315**
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	250	250	250	250	250	250	250	250	250
Creativitatea	Pearson Correlation	,600**	,679**	1	,698**	,621**	,672**	,549**	,566**	,233**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	250	250	250	250	250	250	250	250	250
Contactele sociale	Pearson Correlation	,658**	,706**	,698**	1	,701**	,731**	,659**	,635**	,197**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,002
	N	250	250	250	250	250	250	250	250	250
Prestigiul propriu	Pearson Correlation	,570**	,570**	,621**	,701**	1	,671**	,674**	,596**	,133*
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,035
	N	250	250	250	250	250	250	250	250	250
Realizările	Pearson Correlation	,660**	,755**	,672**	,731**	,671**	1	,726**	,619**	,291**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000
	N	250	250	250	250	250	250	250	250	250
Statutul material	Pearson Correlation	,647**	,662**	,549**	,659**	,674**	,726**	1	,746**	,215**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,001
	N	250	250	250	250	250	250	250	250	250
Studiile	Pearson Correlation	,653**	,639**	,566**	,635**	,596**	,619**	,746**	1	,242**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000
	N	250	250	250	250	250	250	250	250	250
Maturitate socială	Pearson Correlation	,278**	,315**	,233**	,197**	,133*	,291**	,215**	,242**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,002	,035	,000	,001	,000	
	N	250	250	250	250	250	250	250	250	250
** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).										
* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).										

În urma analizei comparative a rezultatelor între **maturitatea socială** și **valorile terminale** au fost identificate corelații pozitive semnificative între următoarele variabile, spre exemplu: **realizările personale** și **satisfacția spirituală** au cea mai puternică legătură cu **maturitatea socială**, fiind urmate de autodezvoltare și **statutul material**, care indică o importanță semnificativă în dezvoltarea competențelor sociale. **Creativitatea** și **contactele sociale** sunt, de asemenea, factori importanți, dar cu o influență ceva mai moderată. **Prestigiul propriu** prezintă o corelație mai slabă, sugerând că percepția statutului personal este mai puțin relevantă pentru maturitatea socială. Educația formală (stu-

diile) are o corelație moderată, subliniind că, deși e importantă, nu este singurul factor care contribuie la dezvoltarea socială.

În concluzie, putem afirma că ipoteza expusă este confirmată prin evidențierea relațiilor semnificative dintre maturitatea socială și valorile terminale. Această constatare subliniază importanța interconexiunilor dintre dezvoltarea socială și valorile individuale în formarea și consolidarea maturității sociale.

Ipoteza nr.2: Maturitatea socială influențează formarea identității profesionale, astfel încât indivizii cu un nivel optim de maturitate socială sunt mai predispuși să dezvolte o identitate profesională clară și stabilă.

Tabelul 6.

Rezultatele corelării între nivelurile maturității sociale și nivelurile identității profesionale

			Nivel al maturității sociale			Total
			acceptabil	critic	optim	
Nivel de identitate profesională	Identitate profesională neformată	Count	10	4	7	21
		% Total	3,2%	1,6%	2,8%	7,6%
	Identitate profesională impusă	Count	10	8	5	23
		% Total	4,0%	2,8%	2,0%	8,8%
	Criză a identității profesionale	Count	48	9	59	116
		% Total	19,2%	3,6%	23,6%	46,4%
	Identitate profesională formată	Count	27	13	50	90
		% Total	10,8%	4,8%	20,0%	35,6%
	Count	95	34	121	250	
		% of Total	38,0%	13,6%	48,4%	100,0%

În urma unei analize comparative a rezultatelor între **maturitatea socială** și **identitatea profesională** evidențiază modul în care subiecții cercetării se distribuie pe diferite **nivele de maturitate** (de la cri-

tic la acceptabil și până la optim), în concordanță cu **etapele dezvoltării identității lor profesionale** (de la identitate neformată, la impusă, traversând criza de identitate și ajungând la identitatea bine definită).

Conform datelor obținute, 7,6% dintre participanți sunt la începutul formării identității profesionale, 3,2% dintre aceștia aflându-se la un nivel acceptabil de maturitate socială, ceea ce indică asupra tendinței acestora de a-și stabili direcția profesională, deși persistă necesitatea unei mai mari clarități și explorări. 1,6% dintre participanți, aflându-se la un nivel critic de maturitate socială, se confruntă cu dificultăți majore în definirea identității profesionale, iar 2,8%, aflându-se la un nivel optim de maturitate socială, demonstrează încredere și claritate, în pofda lipsei unei identități profesionale consolidate.

Cu privire la cei 8,8% de participanți cu identitate profesională impusă, se observă că aceștia ating toate cele trei niveluri de maturitate socială, semnalând un conflict intern între acceptarea normelor impuse din exterior și căutarea unui drum propriu. Nivelul critic de maturitate în această categorie sugerează dificultăți în adaptarea la o identitate profesională posibil incompatibilă cu așteptările personale.

Pentru cei 46,4% din participanți aflați în criza identității profesionale, 23,6% ating nivelul optim de maturitate socială, dovedindu-și astfel capacitatea de a gestiona criza identitară cu claritate și direcție. Totuși, există participanți aflați la un nivel critic și acceptabil de maturitate socială care încă luptă cu incertitudinile acestei faze.

În final, din cele 35,6% ale eșantionului ce reprezintă participanții cu identitate profesională clar formată, 20% manifestă o maturitate socială optimă, ilustrând că acei subiecți ce au o viziune și o dedicare fermă carierei alese se confruntă cu provocări, dar și cu realizări semnificative în drumul lor profesional. Comparativ cu

stadiile inițiale ale dezvoltării profesionale, acest grup depășește provocările, stabilind un model de urmat în ceea ce privește relația dintre maturitatea socială și claritatea identității profesionale.

Analiza rezultatelor arată o progresie clară de la incertitudine și explorare în stadiile inițiale ale formării identității profesionale, printr-o fază de criză, până la claritate și angajament în etapele avansate. Subiecții cu o **identitate profesională formată** sunt identificați ca și subiecți cu un nivel optim al maturității sociale, evidențiind legătura strânsă între claritatea identității profesionale și maturitatea socială. Aceste rezultate subliniază importanța suportului și intervențiilor personalizate la diferite etape ale dezvoltării profesionale, pentru a facilita nu doar formarea, dar și consolidarea unei identități profesionale sănătoase și a unei maturități sociale corespunzătoare.

În concluzie, analiza comparativă a rezultatelor între maturitatea socială și identitatea profesională confirmă ipoteza conform căreia maturitatea socială influențează formarea identității profesionale. Rezultatele Chi-Square Tests cu privire la asocierea între maturitatea socială și identitatea profesională indică că există o asociere semnificativă între maturitatea socială și identitatea profesională (cu o semnificație de ,004).

Concluzie

Studiul a confirmat ipotezele propuse, evidențiind o corelație semnificativă între maturitatea socială și valorile terminale, precum și impactul acestora asupra formării identității profesionale. Rezultatele cercetării au demonstrat că există o asociere pozitivă între maturitatea socială și anumite valori terminale, cum ar fi reali-

zările personale, satisfacția spirituală, autodezvoltarea și statutul material. Această legătură subliniază faptul că pe măsură ce o persoană își clarifică și își consolidează identitatea profesională, competențele sale sociale se îmbunătățesc, facilitând o mai bună integrare și funcționare în mediul socio-profesional.

De asemenea, studiul a arătat că evoluția de la explorare la angajament în contextul identității profesionale este strâns legată de creșterea maturității sociale. Acest parcurs evidențiază modul în care claritatea cu privire la alegerea carierei și angajamentul față de un domeniu profesional suntacompaniate de dezvoltarea abilităților de relaționare și de navigare în complexitatea relațiilor sociale.

Constatările subliniază importanța integrării educației profesionale și sociale în cadrul programelor de dezvoltare personală și profesională. Educația care vizează simultan aceste două dimensiuni contribu-

ie la formarea unor indivizi bine adaptați, capabili să își asume roluri profesionale semnificative și să participe activ și eficient la viața comunității.

Această corelare între identitatea profesională și maturitatea socială oferă o bază solidă pentru elaborarea și implementarea programelor de orientare profesională și de consiliere. Aceste programe ar trebui să promoveze dezvoltarea integrată a competențelor profesionale și sociale, ajutând tinerii să navigheze cu succes în tranzițiile lor sociale și de carieră.

Corelarea dintre nivelurile identității profesionale și maturitatea socială joacă un rol esențial în înțelegerea și sprijinirea dezvoltării individuale în contextul socio-profesional. Promovarea unei abordări integrate în educație și consiliere poate contribui semnificativ la formarea unor persoane capabile să se adapteze și să prospere în lumea modernă.

BIBLIOGRAFIE:

1. BIRCH, A. *Psihologia dezvoltării*. București: Editura Tehnică, 2000. 311p. ISBN 973-31-1442-1.

2. CREȚU, T. *Psihologia vârștelor*. Universitatea din București, Editura Credis, 2011. 392 p. ISBN-978-973-46-1358-8

3. GOLDU, F. *Manual de psihologia dezvoltării. O abordare psihodinamică*. București: Editura Polirom, 2015. 344p. ISBN 978-973-46-5627-1.

4. MUNTEAN, A. *Psihologia dezvoltării umane*. București: Editura Polirom, 2006. 460 p. ISBN-10: 973-46-0095-8

5. ORLOFSKY J.L., MARCIA J.E., LESSER L. M. *Ego identity status and intimacy versus isolation crisis of young adulthood*. Journal of Personality and Social psychology. Vol. 27(2), 1973.

DOI: 10.1037/h0034787

6. RAJ, M. *Encyclopedia Dictionary of Psychology and Education*, New Delhi. Anmol Publications (1996). ISBN-13:978-935-41-0582-1

7. SION, G. *Psihologia Vârștelor*. Ediția a IV-a. București: Editura Fundației România de Măine, 2007. 256 p. ISBN 978-973-163-013-7

8. HJELLE L., ZIEGLER D. *Personality Theories: Basic Assumptions, Research, and Applications* 3th ed.: McGraw-Hill, 1992. 603 p. ISBN 978-007-11-2640-3

9. АЛЕКСАНДРОВА, Г. *Психологические критерии социальной зрелости личности в условиях современного российского общества*. Казань: Научные заметки университета. Том 149 (1),

2007. с. 34-45. УДК 159.923:316.6

10. АЗБЕЛЬ, А., ГРЕЦОВ, А.Г. *Диагностика профессионального самоопределения: методическое руководство*. Составитель С. Сунцова. Ижевск: Издательство Университета, 2009. УДК 159.9 (075) ББК 88.441.9 я 7 Д 44

11. БОЖОВИЧ, Л.И. *Проблемы формирования личности: Избранные психологические труды*. 3-е издание. Издательство Российской Академии Образования. Москва: Институт Психосоциологии, 2001. 349 с. ISBN 5-89502-210-3.

12. ДЕГТЯРЕВА, Н. Развитие общественной активности студентов. Тамбов: Вестник научных конференций. 10 (2), 2016. ISSN 2412-8988. DOI: 10.17117/сн.2016.10.02

13. ГАВРИЛЮК, В.В., ТРИКОЗ, Н.А. *Динамика ценностных ориентаций в период социальных трансформаций*. Социологические исследования 1, 2002. с. 96-105

14. ГОРБУНОВА, О. *Социальная зрелость и черты характера личности*. Самара. Научная конференция. 4 (5), 2013. с.54-57. УДК 37.015.3(06)

15. КАПЦОВ, А.В., КАРПУШИНА, Л.В. *Аксиологическая ориентация личности: Руководство по применению теста*. Методическое пособие. Самара: ООО ИПК Содружество, 2007. ББК 88.4 К 20

16. КОЖЕВНИКОВА, Т.Н., СТУМБРИС, Н.А., СУНДУКОВА, Т.А. *Методика выявления уровня социальной зрелости выпускников*. [<https://www.slutskmedkol.by/dokumenty/Deyat%20SPPS/мой%20права%20и%20обязанности/методика%20выявления%20социальной%20зрелости%20выпускников.pdf>]

альной%20зрелости%20выпускников.pdf

17. КОН, И.С. *Социология личности*. Москва: Издательство политической литературы, 1967. 385с.

18. КОГАН, Л.Н. *Всестороннее развитие личности и культура*. Москва: Издательство Знание, 1981. 63 с.

19. МАНУКЯН, В. *Субъективное изображение жизненного пути и кризисы развития взрослости*. Санкт-Петербург: Докторская диссертация, 2003.

20. МАРКОВА, А. *Психология профессионализма*. Москва: Международный гуманитарный фонд: Знание, 1996. 308 с. ISBN 5-87633-016-7.

21. ПОВАРЕНКОВ, Ю.П. *Психологическое содержание профессионального формирования человека*. Москва: Издательство УРАО, 2002. 159 с.

22. МАСЛОУ, А.Г. *Дальние границы человеческой психики*. Санкт-Петербург: Издательство, Евразия, 1999. 448 с. ISBN: 978-544-61-0882-4

23. СМИРНОВ, С. *Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности*. 2-е издание. Москва: Академия, 2005. 259 с. ISBN 5-7695-0793-4.

24. СУХОБСКАЯ, Г. *Концепция социально-психологической зрелости развития человека в контексте андрагогики*. Новые знания. Том 4, 2002.

25. ЖУРАВЛЕВ, А. *Социально-психологическая зрелость: обоснование концепции*. Самара: Журнал психологии. Том 28 (2); 2007.

26. ЗЕЕР, Э. *Психология профессиональных деструкций: учебник для вузов*. Москва: Академический Проект, 2005. 240 с. ISBN: 5-8291-0566-7.

Primit la redacție: 19.02.2024

Acceptat spre publicare: 15.05.2024

Publicat 06.06.2024